МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ И НАУКИ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ
ФЕДЕРАЛЬНОЕ ГОСУДАРСТВЕННОЕ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОЕ УЧРЕЖДЕНИЕ
ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ
БАШКИРСКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ ПЕДАГОГИЧЕСКИЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИМ. М.АКМУЛЛЫ
Факультет башкирской филологии

ПРОГРАММА
вступительных испытаний по магистрской программе
04.04.01 Педагогическое образование
профиль «Сравнительно-сопоставительное языкознание»

УФА 2018

АННОТАЦИЯ
магистерской программы по направлению 44.04.01 Педагогическое образование (уровень магистратуры) Направленность (профиль) «Сравнительно-сопоставительное языкознание»

Руководитель программы – д.педаг.н., профессор Р.Г. Давлетбаева
Базовый уровень: высшее образование – бакалавр, специалист.
Форма обучения: очная
Срок обучения: очная – 2 года
Вступительные испытания: Башкирский язык (русский язык) – по выбору поступающего (устно), Башкирский язык (русский язык) – по выбору поступающего (письменно).
Квалификация: магистр образования.
Структура учебного плана: Программа включает цикл предметов, обобщающих результаты отечественных и зарубежных исследований по сравнительному, сравнительно-историческому, сопоставительному, языкознанию, взаимодействию языков в полилингвальной среде, двуязычию, по взаимодействию языка и общества, а также по переводу.
Области профессиональной деятельности: Образование, наука, социальная сфера, культура.
Виды профессиональной деятельности: Педагогическая, научно-исследовательская, управленческая, культурно-просветительская.

По окончании магистратуры выпускник может реализовать себя как:
- преподаватель вуза, колледжа, гимназии;
- работник научно-исследовательской сферы;
- специалист управления образования и культуры;
- специалист-консультат в области языковой политики;
- переводчик.

Базы практик:
- образовательные организации.

450000, г.Уфа, ул.Октябрьской революции, 3а, учебный корп. № 6, каб. 209, Факультет башкирской филологии, кафедра башкирского языка и методики его преподавания Тел. 8 (347) 272-99-40, E-mail: – kafedra_bmp1@mail.ru

ТРЕБОВАНИЯ
к вступительным экзаменам в магистратуру БГПУ им. М. Акмуллы
по башкирскому языку на 2019 год
по направлению 44.04.01 Педагогическое образование (уровень магистратуры)
Направленность (профиль) «Сравнительно-сопоставительное языкознание»

Вступительные испытания по башкирскому (русскому) языку включает 1) письменную работу в виде сочинения и 2) устный экзамен по башкирскому языку (русскому) языку.

Примерные темы для сочинений

(2018/2019 уҡыу йылы)

1) Туған телем – иркә гөләм, киңдер һиңә күңел түрем.
2) Ж. Кейекбаевтың «Туғандар һәм таныштар» романында заман темаһы
3) Баязит Бикбай әҫәрҙәрендә милли һәм рухи азатлыҡ көрәше.
4) Башҡорт поэзияһында һуғыш һәм тыныслыҡ темаһының сағылышы.

Иншаны баһалау критерийҙары

Иншаларға баһаларҙы түбәндәге талаптарға таянып билдәләргә була.

Тема тәрән итеп асылып, әҙәби материал яҡшы сағылыш тапҡан, йөкмәткеһе тулы һәм оригиналь булған, башҡорт әҙәби телендә яҙылған, һүҙҙәр һәм һүҙбәйләнештәр уңышлы ҡулланылған хатаһыҙ йәки бер генә пунктуацион хаталы эшкә «85-100» балл ҡуйыла.

«65-85» балл әҙәби материалды бирә алған, әммә оригиналлек менән айырылып тормаған, һөйләмдәр төҙөлөшөндә бер-ике стилистик етешһеҙлеге булған диктанттағы кеүек «4»-ле билдәһенә тап килгән 2/2, 1/3, 3/1, 4/0 орфографик һәм пунктуацион хаталы иншаларға ҡуйыла.

Темаға тулыраҡ яуап биргән, әммә фактик материалды ә хаталар киткән, бер аҙ эҙмә-эҙлелек боҙолған, өс-дүрт стилистик хаталар ебәрелгән, орфографик һәм пунктуацион хаталары ебәрелгән (4/5, 5/4, 6/3, 3/6, 7/2, 2/7) инша «45-65» балл менән баһалана.

«1-45» билдәһе программаға, инша талаптарына тап килмәгән, йөкмәткеһе дөрөҫ бирелмәгән, биш-ете стилистик, 5/6, 5/5, 6/5, 7/4, 7/3, 8/2, 2/8 хаталы иншаларға ҡуйыла.

Программа по башкирскому языку

Башҡорт теле һәм уның төрки телдәр ғаиләһендәге урыны. Хәҙерге төрки телдәренә характеристика.
Башҡорт әҙәби теле һәм уның формалашыу этаптары.

Башҡорт яҙыуы тарихы. Башҡорт теленең графикаһы. Башҡорттар ҡулланған алфавиттар. М. Ҡулаев һәм уның башҡорт тел ғилемендә тотҡан урыны.

Фонетика. Башҡорт телендә һуҙынҡы өндәр системаһы (вокализм). Һуҙынҡы өндәрҙең классификацияһы. Һуҙынҡы өндәрҙең позицион үҙгәрештәре (редукция, элизия, протеза, эпентеза).

Өн һәм хәреф. Башҡорт телендә тартынҡы өндәр системаһы (консонантизм). Тартынҡы өндәрҙең классификацияһы. Тартынҡы өндәрҙең комбинаторлы үҙгәрештәре (ассимиляция, диссимиляция, метатеза, диэреза, сиратлашыу).

Башҡорт телендә сингармонизм һәм уның төрҙәре. Башҡорт телендә сингармонизм күренешенең үҙенсәлектәре.

Орфография. Башҡорт орфографияһының төп принциптары һәм тарихы. Хәҙерге башҡорт теленең төп орфографик нормалары.

Башҡорт телендә баҫым системаһы, уның үҙенсәлектәре. Энклитика һәм проклитика. Логик баҫым.

Башҡорт теленең орфоэпияһы һәм уның орфографияға бәйләнеше.

Лексика. Башҡорт телендә күп мәғәнәлелек (полисемия), уның төрҙәре(метафора, метонимия, синекдоха).

Башҡорт телендә синонимдар, антонимдар, омонимдар. Актив һәм пассив лексика.

Килеп сығышы яғынан башҡорт теленең лексик ҡатламдары. Төп башҡорт һүҙҙәре, үҙләштерелгән һүҙҙәр.

Башҡорт фразеологияһы. Фразеологик берәмектәрҙең төрҙәре.

Башҡорт диалектологияһының үҫеш тарихы. Башҡорт теленең диалекттары һәм һөйләштәре, уларҙың фонетик һәм морфологик үҙенсәлектәре, төп айырмалары.

Лексикография. Башҡорт телендә һүҙлектәрҙең төрҙәре.

Морфология. Уның өйрәнеү объекты. Һүҙ төркөмдәре, уларҙың семантик һәм грамматик билдәләре.

Исем. Исемдәрҙең яһалышы. Ялғауҙарҙың тарихи үҫеше.

Исемдең һан һәм килеш категорияһы, уларҙың төп үҙенсәлектәре. Килеш формаларының грамматик мәғәнәләре, һөйләмдәге роле.

Исемдәрҙең эйәлек һәм хәбәрлек категориялары, уларҙың семантик һәм грамматик билдәләре.

Сифат. Төп һәм шартлы сифаттар. Сифаттарҙың яһалышы. Сифат дәрәжәләре. Сифаттарҙың башҡа һүҙ төркөмдәренә күсеүе (конверсия).

Һан, уның морфологик билдәләре, синтакиск функциялары. Һан төркөмсәләре. Һандарҙың дөрөҫ яҙылышы.

Алмаш. Алмаштарҙың үҙ аллы һүҙ төркөмдәренә мөнәсәбәте, уларҙың мәғәнәһе, синтаксик функциялары. Алмаш төркөмсәләре.

Ҡылым. Ҡылымдарҙың зат, һан һәм заман категориялары.

Хәбәр һөйкәлеше. Уның төп грамматик мәғәнәһе. Хәбәр һөйкәлешенең заман формалары.

Ҡылымдың бойороҡ һәм шарт һөйкәлештәре, уларҙың мәғәнә үҙенсәлектәре, формалары, синтаксик функциялары.

Ҡылымдың теләк, ниәт-маҡсат һөйкәлештәре, уларҙың мәғәнә үҙенсәлектәре, формалары, синтаксик функциялары.

Ҡылым төркөмсәләре, уларҙың төрҙәре, синтаксик функциялары.

Ҡылымдың йүнәлеш һәм күләм категориялары. Уларҙың яһалышы.

Рәүеш, уларҙың төркөмсәләре, синтаксик функциялары. Рәүештәрҙең яһалышы.

Теркәүестәр һәм уларҙың төрҙәре.

Бәйләүестәр һәм уларҙың төрҙәре.

Киҫәксәләр һәм уларҙың төрҙәре.

Мөнәсәбәт һүҙҙәр, уларҙың семантик төрҙәре һәм һөйләмдәге синтаксик функциялары.

Ымлыҡтар. Уларҙың фонетик һәм мәғәнәүи үҙенсәлектәре, синтаксик функциялары. Оҡшатыу һүҙҙәре, уларҙың синтаксик функциялары.

Ябай һөйләм синтаксисы, уның өйрәнеү объекты. Һүҙбәйләнеш һәм һөйләм.

Башҡорт телендә һүҙбәйләнеш. Теҙмә һәм эйәртеүле һүҙбәйләнештәр, уларҙың яһалыу юлдары.

Һөйләү маҡсаты йәки интонация яғынан һөйләм төрҙәре. Һөйләм типтарының фекер йөрөтөүгә бәйләнеше.

Һөйләмдең баш киҫәктәре, уларҙың формалары, морфологик үҙенсәлектәре. Эйә менән хәбәр араһында һыҙыҡ.

Һөйләмдең эйәрсән киҫәктәре. Уларҙың төрҙәре, грамматик бирелеше.

Һөйләмдә һүҙ тәртибе. Һүҙ тәртибенең роле.

Ике составлы һөйләмдәр. Йыйнаҡ һәм тарҡау, тулы һәм кәм һөйләмдәр.

Бер составлы һөйләмдәр, уларҙың төрҙәре.

Тиң киҫәкле һөйләмдәр. Тиң киҫәкле һөйләмдәр эргәһендә дөйөмләштереүсе һүҙҙәр. Тыныш билдәләре.

Һөйләм киҫәктәре менән грамматик бәйләнеше булмаған һүҙҙәр (өндәш һүҙҙәр, инеш һүҙҙәр, инеш һөйләмдәр), уларҙың семантик мәғәнәһе. Тыныш билдәләре.

Айырымланыу тураһында төшөнсә. Һөйләмдең айырымланған эйәрсән киҫәктәре. Тыныш билдәләре.

Хәл әйтемдәре. Уларҙың грамматик төҙөлөшө һәм һөйләмдәге роле. Хәл әйтемдәренең айырымланыу шарттары. Тыныш билдәләре.

Ҡушма һөйләм синтаксисы. Уның предметы һәм бурыстары. Теҙмә һәм эйәртеүле ҡушма һөйләмдәр, уларҙың үҙенсәлектәре.
Теҙмә ҡушма һөйләм. Уның мәғәнәүи һәм структур үҙенсәлеге. Теркәүесһеҙ һәм теркәүесле теҙмә ҡушма һөйләмдәр, уларҙа тыныш билдәләре.
Эйәртеүле ҡушма һөйләмдәр, уларҙың үҙенсәлеге. Эйә, хәбәр, аныҡлаусы, тултырыусы эйәрсән һөйләмдәр, уларҙа тыныш билдәләре.
Ваҡыт, урын, сәбәп, һөҙөмтә, маҡсат, рәүеш, дәрәжә-күләм, сағыштырыу, шарт, кире эйәрсән һөйләмдәр, уларҙың бирелеү юлдары. Тыныш билдәләре.
Ҡатмарлы синтаксик конструкциялар тураһында дөйөм төшөнсә. Күп эйәрсәнле ҡушма һөйләмдәр. Уларҙың төҙөлөшө һәм төрҙәре, тыныш билдәләре.
Ҡатнаш ҡушма һөйләмдәр. Уларҙың төҙөлөшө һәм төрҙәре, тыныш билдәләре.
Башҡорт телендә теҙем. Уларҙың төҙөлөшө һәм төрҙәре, тыныш билдәләре.
Тура һәм ситләтелгән телмәр. Уларҙың төрҙәре, грамматик үҙенсәлектәре. Тыныш билдәләре.
Семантик, структур-грамматик һәм интонацион принциптарға нигеҙләнгән башҡорт теленең пунктуацияһы. Бүлеүсе һәм айырыусы тыныш билдәләре, уларҙың функциялары.
Күп вазифалы тыныш билдәһе булараҡ өтөр менән һыҙыҡ, уларҙың функциялары.
Башҡорт теленең стилистикаһы. Функциональ һәм грамматик стилистика.
Профессор Ж.Ғ. Кейекбаев һәм башҡорт тел ғилеме.
Профессор Н.К. Дмитриев һәм башҡорт тел ғилеме.
Тел һәм культура. Культура тураһында дөйөм төшөнсә. Туған тел һәм милли культура.
Тел һәм йәмғиәт. Телдең төп функциялары. Дәүләт теле тураһында төшөнсә.
Дәүләт теле булараҡ башҡорт теленең ижтимағи функциялары.
Ә.Ә. Юлдашев һәм уның ғилми ижадына характеристика.

ҠУЛЛАНЫЛҒАН ӘҘӘБИӘТ

1. Айдаров Г. и др. Древнетюркская письменность. Учеб. пособие для филол. фак. ун-ов и ин-тов. Алма-Ата, 1971. -272с.
2. Айдаров Г. Язык орхонских памятников древнетюркской письменности 8в. -Алма-Ата, 1971.-272с.
3. Алпатов В.М. История лингвистических учений: Уч. пособие. – М.: Языки славянской культуры, 2001.- 367с.
4. Алтайская этимология: Сб. науч.тр. АН СССР. Ин-т языкознания, отв. Ред. В.И.Цинциус, Л.В.Дмитриева. Л.: Наука,1984. -225с.
5. Ахманова О.С. Словарь лингвистических терминов. – М., 2007 (и др. изд.).

6. Баскаков Н.А. Историко-типологическая характеристика структуры тюркских языков. -М.,1975
7. Баскаков Н.А. Алтайская семья языков и ее изучение. -М.: Наука, 1981. - 135с.
8. Баскаков Н. А. Введение в изучение тюркских языков. – М.: «Высшая школа», 1969.
9. Башҡорт теле. Педагогия колледж студенттары өсөн дәреслек. – Өфө: «Китап», 2010.
10. Большой энциклопедический словарь: Языкознание / Гл. ред. В.Н. Ярцева. – 2-е изд. – М., 1998 (в 1-м изд. – Лингвистический энциклопедический словарь. – М., 1990).
11. Вендина Т.И. Введение в языкознание. – М., 2009.
12. Вопросы диалектологии тюркских языков. – Баку, 1963.
13. Вопросы методов изучения истории тюркских языков. Ашхабад, 1961. - 227с.
14. Гаджиева Н.З. Тюркские ареалы Кавказа. М.: Наука, 1979.
15. Гарипов Т.М. Кыпчакские языки Урало-Поволжья. – М., 1989.
16. Гаркавец А.Н. Кипчакские языки; куманский и армяно-кипчакский. -Алма-Ата, 1987.
17. Гаркавец А.Н. Тюркские языки на Украине. Киев, 1988.
18. Головин Б.Н. Введение в языкознание. – М., 2005.
19. Давлеткулов А.Х. История этноса и его социально-духовная жизнь в эпической поезии башкир. Уфа: Гилем, 2012.
20. Дмитриев Н.К. Строй тюркских языков. – М., 1962. -607с.
21. Әхтәмов М.Х. Хәҙерге башҡорт теле. Лексикология: Уҡыу ҡулланмаһы. - Өфө, Башкорт дәүләт университеты баҫмаһы, 1986. 136 бит.
22. Зиндер Л.Р. Введение в языкознание: Сб. задач. – М., 1998.
23. История Башкортостана с древнейших времён до 60-х годов XIX в. – Уфа, 1997.
24. Ишбердин Э.Ф. Историческое развитие лексики башкирского языка. М.: На ука, 1986. 151 с.
25. Ҡаһарманов Ғ.Ғ. Башҡорт теленең лексикаһы һәм терминологияһы: Уҡыу ә сбабы. Стәрлетамаҡ: Стәрлетамаҡ дәүләт педагогия институты,
26. Каржаубай С. Объединенный каганат тюрков в 745 – 760 гг. – Астана, 2011. – 220
27. Кейекбаев Ж.Ғ. Хәҙерге башкорт теленең лексикаһы һәм фразеологияһы. - Өфө, 1966. Переиздано: Уфа, 2002.
28. Киекбаев Дж.Г. Основы грамматики урало-алтайских языков. – Уфа, 1996.
29. Киекбаев Ж.Г. Введение в урало-алтайское языкознание. -
30. Кононов А.Н. История изучения тюркских языков в России: Дооктябрьский период. – Л., 1982.
31. Кононов А.Н. Тюркская филология в СССР В 1917-67 гг.-М., 1967.

32. Кузеев Р.Г. Происхождение башкирского народа: Этнический состав, история расселения. – М., 1974.
33. Левицкий Ю.А., Боронникова Н.В. История лингвистических учений. - М., 2005.
34. Мажитов Н.А., СУЛТАНОВА А. М. История Башкортостана: Древность, средневековье. – Уфа: Китап, 2009. – 494 с.
35. Мажитов Н.А., Султанова А.М. История Башкортостана с древнейших времен до XVI в. – Уфа, 1994.
36. Максютова Н.Х. Восточный диалект башкирского языка. М.: Наука, 1976. 2 92 с.
37. Маслов Ю.С. Введение в языкознание. – М., 2006.
38. Миржанова С.Ф. Северо-западный диалект башкирского языка: Формирование и современное сосостояние. - Уфа, 1991. 291 с.
39. Мусаев К.М. Историческое развитие лексики тюркских языков. М.,1967. 427с.
40. Норман Б.Ю. Лингвистические задачи. – М., 2006.
41. Рамстедт Г.И. Введение в алтайское языкознание. М.,1957.
42. реки Дема. Уфа: Башкнигоиздат, 1986. 181 с.
43. Реформатский А.А. Введение в языковедение. – М., 2004.
44. Сафиуллина Ф.С. Тел гыйлеменә кереш. – Казань: Тарих, 2001.
45. Современные литературные языки стран Азии. М.: Наука, 1965.
46. Степанов Ю.С. Методы и принципы современной лингвистики. М., 2003.
47. Структура и история тюркских языков. М.: Наука, 1971.
48. Сусов И.П. Введение в языкознание. – М., 2007.
49. Уфа: Башкирское книжное издательство, 1972. 152 с.
50. Хәҙерге башҡорт теле. Педагогия институттарының башланғыс факультеттары студенттары өсөн дәреслек. – Өфө, 1986.
51. Языки народов СССР. Т.2 (Тюркские языки). М..1966. -534с.

Экзамен по русскому языку

Вступительное испытание по русскому языку проводится по билетам, которые содержат два вопроса. Экзаменационные вопросы включают в себя основное содержание вузовских курсов «Сравнительно-сопоставительное языкознание», «Введение в языкознание», «Общее языкознание» и предполагают проверку профессиональной ориентированности абитуриентов и успешного освоения основной учебной программой при поступлении в магистратуру. Подготовка к экзамену рассчитана на самостоятельное ознакомление с научной и научно-методической литературой, лежащей в основе профильной подготовки. Поступающие в магистратуру должны обладать навыком самостоятельного анализа языковых явлений, продемонстрировать знание общих теоретических проблем лингвистики, уметь ориентироваться в основных положениях отечественной и зарубежной лингвистической традиции.

Список примерных вопросов:

1. Место языкознания в системе научного знания о человеке.
2. Связь истории языка и истории народа.
3. Языки мира. Культурно-историческая классификация языков.
4. Происхождение и закономерности развития языка.
5. Семиотика. Понятие и свойства языкового знака.
6. Язык как система и структура.
7. Основные единицы и уровневое строение языка, его стратификация.
8. Фонетика и фонология.
9. Аспекты фонетических исследований. Основные понятия фонетики.
10. Основные фонологические понятия: фонема и ее варианты, дифференциальные и интегральные признаки, оппозиции.
11. Фонологические школы: Казанская, ПЛК (фонология Н.С. Трубецкого), Московская, Санкт-Петербургская (Ленинградская) фонологическая школа. Архифонема. Гиперфонема.
12. Грамматика и ее основные разделы. Грамматическое значение и грамматическая форма.
13. Основные разделы грамматики – морфология и синтаксис, их соотношение. Методы описания грамматического строя. Основные направления в грамматике 19-20 веков.
14. Морфология. Основные единицы морфологического уровня: словоформа, морфема.
15. Синтаксис. Основные единицы синтаксического уровня: словосочетание, предложение, текст.
16. Грамматические (морфологические и семантические) способы образования новых слов.
17. Текст, его единицы: высказывание, сверхфразовое единство. Семантическая, структурная, коммуникативная целостность текста. Категории текста. Категория дискурса.
18. Аналитический и синтетический строй, их особенности.
19. Лексикология. Основные разделы. Основные единицы, изучаемые в лексикологии.
20. Семасиология. Понятие слова и значения слова.
21. Семантическая структура слова.
22. Семантическое поле. Сема. Компонентный анализ. Макросистемные и микросистемные отношения в лексике.
23. Словообразование и его основные способы.
24. Фразеология. Классификация фразеологизмов. Структура фразеологизмов. Сочетаемость лексических единиц. Понятие валентности.
25. Пути пополнения лексики.
26. Лексикография и типы словарей. Понятие тезауруса.

27. Стилистическая классификация словарного состава изучаемого языка. Социальная и территориальная дифференциация. Функциональные стили современного изучаемого языка.
28. Фонетические выразительные средства и стилистические приемы. Лексические выразительные средства и стилистические приемы. Синтаксические выразительные средства и стилистические приемы.
29. Язык и мышление.
30. Язык и коммуникация. Психолингвистика.
31. Психолингвистика как междисциплинарная наука. Объект и предмет психолингвистики. Ее статус в системе наук. Определение психолингвистики.
32. Связь языкознания с различными отраслями наук. Языкознание и философия. Связь языкознания с семиотикой, информатикой, психологией. Использование достижений и методов других наук для потребностей лингвистики.
33. Концепция В. Гумбольдта. Философский подход к языку. Первые типологические классификации языков в работах В. Гумбольдта и братьев Шлегелей. Проблема стадий.
34. Сравнительно-историческое языкознание. Основные этапы развития.
35. Сравнительно-исторический метод как важнейший этап в изучении истории языка и его происхождения.
36. Проблема праязыка.
37. Возникновение идеи историзма в европейской науке XVIII в. Роль открытия санскрита. Разработка основных понятий компаративистики.
38. Этнолингвистика в кругу гуманитарных дисциплин. Этническая картина мира. Личность в культурах и этносах.
39. Порождающая (генеративная) лингвистика как развитие идей трансформационного анализа. Синтаксический и семантический компоненты как составные части трансформационной порождающей грамматики.
40. Понятие метода в науке. Основные методы лингвистического исследования.

Критерии оценивания устного экзамена

Основными критериями уровня подготовки студента являются:
- уровень усвоения экзаменующихся теоретических знаний и умение использовать их для выполнения практических заданий и решения профессиональных задач;
- степень владения профессиональной терминологией;
- логичность, обоснованность, четкость ответа.

Критерии оценки знаний.

Результаты вступительного экзамена оцениваются по стобалльной шкале (каждый вопрос – 10 баллов).
Оценка знаний абитуриентов производится по стобальной шкале.
85-100 баллов -

Материал усвоен в полном объеме, изложен логично, без существенных ошибок, не требует дополнительных вопросов; речь хорошая, владение профессиональной терминологией свободное.
71-84 баллов-
В усвоении материала допущены незначительные пробелы и ошибки; изложение не достаточно систематизировано и последовательно.
Оценка 51-70 -
В усвоении материала имеются существенные пробелы; изложение путанное, материал не систематизирован, допущены существенные ошибки, речь бедная.
Оценка 44-50 -
Главное содержание материала не раскрыто; отсутствуют необходимые теоретические знания.
Оценка 1-40
Материал не усвоен, абитуриент отказывается ответить по теме или обнаруживает незнание ее основных положений.

2. Письменный экзамен по русскому языку (сочинение).

Темы сочинений по русской литературе:

1. Война – это безумие, заставляющее усомниться в разуме человека…»
2. «Не сильные лучше, а честные. Честь и собственное достоинство – сильнее всего» (Ф.М. Достоевский)

Содержание сочинения и изложения оценивается по следующим критериям:
• соответствие работы теме и основной мысли;
• полнота раскрытия темы;
• правильность фактического материала;
• последовательность изложения.

При оценке речевого оформления сочинений учитывается: разнообразие словаря и грамматического строя речи, стилевое единство и выразительность речи, число языковых ошибок и стилистических недочетов. Орфографическая и пунктуационная грамотность оценивается по числу допущенных учеником .

Составитель программы: к.филол.н., доц. Хабибуллина З.А.